СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ — OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIV. Ч. 267. Джерзі Ситі, Н. Дж., субота, 14-го листопаду, 1936. — VOL. XLIV. No. 267. Jersey City, N. J., Saturday, November 14. THREE CENTS

ПОТРЕБА ДОПОМОГИ ЗМЕНШИЛАСЬ

ВАШИНҐТОН. — Адміністрація Поступу Праць подає, що число людей, що побирають допомогу від уряду, за останній місяць зросло. Дня 15-го жовтня воно досягнуло було числа 3 мілионів 498 тисяч 12 осіб. Одначе коли порівняти це число з числом людей, що побирають допомогу в найгірших часах депресії, то воно зменшилося на 28%.

Це бюро каже, що в усіх околицях краю видно зріст робіт. Багато робітників абсорбувала праця коло боротьби з посухою.

Не зважаючи на поправу умовин, кошти допомоги безробітним усе ще високі, бо виносять 160 мілионів долярів на місяць.

Через поправу робіт та поменшення праці бюра зменшилося теж число урядовців, занятих при роздачі допомогових робіт. Місяць перед виборами штаби цього бюра у Вашинґтоні зменшено на 1,000 осіб.

БОРОТЬБА КОЛО НОВОЇ ЗАПЛАТИ В СТАЛЕВІМ ПРОМИСЛІ.

ВАШИНҐТОН. — Поважні ґрупи робітників у сталевім підприємстві „Карнеґі-Илинойс Стіл Корпорейшен" протестують проти нової скалі робітничої заплати, оголошеної цим підприємством. На основі цеї нової скалі робітнича заплата мала би підноситися чи опадати автоматично з підношенням чи опаданням коштів життя. Підприємство хоче, щоби робітники підписалися на цю угоду на 12 місяців.

Панна Перкинс, секретарка праці в кабінеті Рузвелта, постановила прослідити ці протести та подати робітничим юніям свою опінію щодо правности згоди на таку умову.

НЕ ХОТЯТЬ ХОРОНИТИ РЕПУБЛИКАНСЬКОЇ ПАРТІЇ.

КАНЗАС СИТІ (Канзас). — Ґубернатор Ландон, що був кандидатом Републиканської Партії на уряд президента Злучених Держав, та Джан Гемилтон, голова краевого комітету цеї партії та голова її виборчої кампанії, відбули тут першу конференцію від часу виборів. Постановили на ній повести оживлену акцію, щоб оживити партію.

Уряд „Американської Ліґи Свободи", котрої визначні члени, як наприклад Ал Смит, виступали проти Рузвелта з закидом, що нібито його реформи загрожують горожанській свободі в Америці, заявляє, що орґанізація не думає розвязуватись, а тільки реорґанізувати свою акцію.

БАНКИР ПРОТИ ПЕРЕБРАННЯ ЗАЛІЗНИЦЬ ПІД ЗАРЯД ДЕРЖАВИ.

НЮ ЙОРК. — На зборах Академії Політичних Наук у готелю Астора прийшло до дебати між прихильниками й противниками перебрання американських залізниць на власність уряду. Джозеф Істмен, голова комісії міжстейтової торговлі та бувший федеральний координатор залізниць, заявлявся за таку націоналізацію, а Томас В. Ламонт, спільник банкирської фірми Морґана, проти неї.

ПОСУДЖУЮТЬ ҐЕНЕРАЛА ЗА ВБИВСТВО.

НЮ КЕСЛ (Кентокі). — Минулої пятниці знайдено тут у рові коло ґостинця тіло пані Верни Ґар Тейлор, багатої вдовиці. Лікарі ствердили, що вона згинула від пострілу в серце. Поліція стала допитувати за неї її нареченого, Г. Г. Денгардта, ґенерала національної ґвардії стейту Кентокі, котрого автомобіль подибано недалеко від місця, де знайдено тіло пані Тейлор. Ґенерал відмовив усяких зізнань, бо, мовляв, так йому порадив його адвокат. Тоді прокуратор казав його арештувати як підозрілого за вбивство та наложив на нього кавцію 25,000 долярів.

СПОДІВАЮТЬСЯ ПОЛАҐОДИТИ МОРСЬКИЙ СТРАЙК.

НЮ ЙОРК. — Страйкуючі моряки добилися вже деякого уступства від підприємства „Америкен Рендж Лайнс": підприємство признало трактувати рівнорядно моряків з побережжя Тихого й Адлянтійського океану.

Великою перешкодою у веденню переговорів є те, що юнії моряків є офіційно проти страйку.

ГОСТРІ КАРИ ЗА РЕКЕТІРСТВО.

НЮ ЙОРК. — Присяжні судді признали винуватими рекетірства Луїса Бухгальтера і Якоба Ґуру Шапіра, котрим прокураторія закидувала вимушування в торговлі кріликами на суму мілиона долярів на рік. Суддя засудив кожного з них на два роки тюрми й 10,000 долярів гривни.

ЗАГАДОЧНЕ ВБИВСТВО.

НЮ ЙОРК. — Минулої неділі пропав був без сліду 71-літній Моріс Ерде, багатий пекар. У четвер тіло його знайдено на подвірю одного кооперативного мешкання з головою, розбитою твердим предметом. Хто поповнив убивство, поліція не знає.

76 ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ПРИЄДНАЛИ В ЖОВТНІ 244 НОВИХ ЧЛЕНІВ

ЦЕ ДОБРИЙ ПОЧАТОК.

А ТЕПЕР ПОСТАРАЙМОСЯ ДІСТАТИ ПРИНАЙМНІ ТАКЕ САМЕ ЧИСЛО НОВИХ ЧЛЕНІВ У

ЛИСТОПАДІ, а також у ГРУДНІ.

БО ЦЕ Є МІНІМАЛЬНА Й КОНЕЧНА ВИМОГА ДЛЯ УСПІШНОГО ЗАКІНЧЕННЯ ЦЕЇ ТРИМІСЯЧНОЇ КАМПАНІЇ.

ЗЕМЛЯ ОБВАЛИЛАСЯ НА ПОЇЗД.

Коло Крум Елбов недалеко Покіпсі, Ню Йорк, звалилася на залізничий шлях залізниці Ню Йорк Сентрал велика маса землі власне в хвилі, коли туди переїжджав товаровий поїзд. Обвал спричинив виколіення льокомотиви та 5 возів і поважне поранення двох робітників. До очищення тору візвано сотку робітників.

СМЕРТЬ ВІД СКАЖЕНИНИ.

В Солотвиню, криницької ґміни (Сандеччина), пес покусав парубка Андрія Рудка. Покусаний не знав, що пес є скажений, і не лікувався. Та скаженина в нього розвивалася, він зачав хоріти, а врешті дістав напад божевілля. Його відвезли до лічниці в Новому Санчі й там він помер.

ЗА ЧИСТОТУ МОВИ.

Одна з варшавських аґенцій повідомляє, що комісаріят уряду в Варшаві приступив до енерґійної боротьби за чистоту мови, а це як у сензаційних повістях, так і в перекладах та в театрально-ревієвих творах. Цікаво, що справами мови вважає за конечне займатися комісаріят Варшави!

12 БЕЗДОМНИХ ЗГОРІЛИ ЖИВЦЕМ У СТОДОЛІ.

У Богуціцах під Катовицями на Шлеську згоріла величезна стодола за копальнею „Фердинанд". Стодола була довга 100—129 м., широка 15 м., а поємности мала 100 ваґонів. Її винаймали люди з Катовиць і держали в ній збіжжя та рільниче приладдя. Останніми днями там молотили збіжжя машинами. Виявилося, що в стодолі ночували бездомні. Вони дісталися до середини в той спосіб, що відбили дошку в одній з брам і отвором увійшли до середини. Правдоподібно один з бездомних покинув з неуваги недокурок папіроса й так спричинив пожежу. В стодолі знайшли 12 зовсім звуглілих останків безробітних. Можливо, що ще знайдуть під згарищами попалених людей. Тільки один безробітний зміг утекти від вогню. Стодола була обезпечена на 15,000 зл. Останні вісті кажуть, що пожежу спричинив підпал. Арештували в звязку з тим якогось Ю. Бичка.

ГІТЛЕР ВІДЗНАЧИВ МУСОЛІНІЯ.

Німецький диктатор Гітлер нагородив італійського диктатора Мусолінія медалею Залізного Хреста. Медалю повісив на грудях Мусолінія саксонський великий герцог Леопольд.

ЗА ВБИВСТВО ПОЛЬСЬКОГО ВОЯКА.

Перед окружним судом у Луцьку відбулася розправа проти Кузьми Мусійчука з Милушів за те, що в 1920 р. вбив польського вояка, який прийшов до нього ночувати. Мусійчука засуджено на 12 літ вязниці.

КРАЄВА ХРОНІКА.

В Луківці Журівському, пов. Роґатин, Анна Войтович хотіла підпалити дім свого чоловіка, з яким жила в незгоді, одначе підпалена солома згасла. — В Коломиї засуджено за фальшування монет Юрія Джамана на півтора року, а Василя Зовтяка і Дмитра Абрамюка по одному рокові вязниці. — В Таврові, пов. Бережани, вибили в усіх жидівських домах шиби. — У Полянці, пов. Львів, Михайло Коваль побив мотикою Михайла Яремчука та поломив йому ребра. Яремчука відвезли до шпиталю. — У Ґачові біля Березова на забаві Петро Кіляр пробив ножем Клеменса Зарицького. — Коломийський суд засудив комуністку Нехуму Мельцерівну за революційну діяльність і переховування комуністичної бібули на 6 літ вязниці. Мельцерівна втекла була до Советів, а в червні 1936 р. вернулася крадьки, перейшовши границю біля Мельниці.

СПРАВА КРЕМАТОРІЇ.

В Англії є великий рух, що змагає поширити ідею, щоб палити мерців у крематоріях. Створилося в тій цілі окреме товариство, що пропаґує цю ідею. Підчас останнього засідання цього товариства голова лорд Гордур доказував статистикою, що земля заселюється чимраз густіше і тому менше місця залишається на цвинтарі для померлих. Померлі не повинні забирати місця живим. Цю точку з промови лорда приняли прилюдні оплесками. Рівночасно ствердили з вдоволенням, що в Англії є тепер 31 крематорій, а будують нових 38.

НАПАД НА ВЛАСНИКІВ ТРУСКАВЦЯ.

Велику сензацію в Трускавці викликав напад на директора місцевого живцевого заведення, д-ра Яроша, який тільки з трудом урятувався від смерти. Літом ц. р. вбито в парку Городище лікуванця Еловича, наслідком чого д-р Ярош виповів три місяці наперед службу дозорцеві цього району, Мих. Кобільникові. 30 вересня скінчився реченець виповідження, але д-р Ярош рішив Кобільника задержати у службі і тому велів йому прийти до свого бюра. Не знаючи, в чому діло, Кобільник прийшов і зі словами: „Для мене шибениця не страшна!" витягнув револьвер проти д-ра Яроша. В обороні брата станув інж. Ярош і оба пробували видерти Кобільникові зброю з рук. Почалось термошення, в часі якого впали два стріли, не ранячи нікого. Коли врешті Кобільникові відобрали зброю, він добув з кишені пружиновий ніж і кинувся на жінку інж. Яроша, за якою гнав аж до товариства клюбу. На вид надбігаючої помочі Кобільник побіг на вул. Бориславську і тут зранив ножем місцевого господаря Федоровича. Врешті зловила його поліція. Кобільник був уже караний за тяжке ущкодження тіла та за напад на постерункового.

ЗА СТАРИЙ КАЛЕНДАР!

У місцевості Пятра Неанц у Молдавії (Румунія) трапилися заворушення, в яких чотири селянини були вбиті, а 20 було ранених. Численні селяни, прихильники давнього юліянського календаря, зібралися в місті, щоб увільнити силою з вязниці двох провідників своєї секти. Жандармерія мусіла покористуватися зброєю. По війні Румунія ввела григоріянський календар, а частина населення Басарабії й Молдавії держиться дальше давнього календаря, якщо говорити про релігійні свята. На цьому тлі приходить часто до зударів між цею частиною населення й властями, а це спричинює криваві події.

ПІДПАЛИЛИ ПРАВОСЛАВНУ ЦЕРКВУ.

В селі Святиця, холмського повіту, хтось підпалив православну церкву, що згоріла до тла. Нема сумніву, що це діло латинників.

ТУҐА ЗА СВОБОДОЮ

КИЇВ. — Советські часописи починають щораз частіше розписуватись про те, що серед молоді поширюється песімістичний дух і якась непоборна туґа за свободою та за індивідуальним життям. „Комсомольська Правда" пише, що університетська молодь учиться лекцій з обовязку, а „від розмов і викладів на теми соціялізму відмахується руками". Далі той сам часопис з 20 жовтня ц. р. друкує уривки зі щоденника одного студента, який багато говорить про настрої студентської молоді під Советами: „Сумно — говорить щоденник — чортівськи сумно! Нічого в житті яскравого, нічого замітного — ні людей, ні подій... А що далі? Ну, кінчу студії, буду інжиніром, може навіть і добрим, матиму дві кімнати, кухню й 500 рублів місячної платні. А що далі? Життя прийдеться плянувати відомими способами. І коли себе питаю, чи з почуттям жалю залишив би я своє нуждение нецікаве існування, то відповідаю: ні, без усякого жалю".

ЯК ВИГЛЯДАЄ БОЛЬШЕВИЦЬКА РІВНІСТЬ.

МОСКВА. — Советська преса від якогось часу зводить завзяту кампанію за те, щоби поправити вигляд і внутрішнє влаштування каварень, а евентуально збудувати нові, модерні. З цього приводу „Правда" пише: „Каварні й ресторани повинні стати місцем, де стахановці і кращі люди нашої країни моглиб смачно до схочу попоїсти і в культурних обставинах влаштовувати зо своїми родинами балі та розваґи".

НОВІ АРЕШТИ В МОСКВІ.

МОСКВА. — Советські власти арештували 5 німців, 3 австрійців, одного шведа й оного литовця. Австрійці належали до так званого „Шуцбунду", себто до австрійської соціялістичної орґанізації, яку в 1934 році розбив Дольфус. Після цього кількасот членів цеї орґанізації втекли до Советів, де їх на початках принято з великою гостинністю. Потім почали їх ступнево виарештовувати. Австрійський консулят заявив, що біля сотки членів цеї орґанізації зробили подання, щоб їх назад відставити до Австрії, хоч там їх очікували кари. Серед арештованих знаходиться також німецький пастор Штрек. Про його арешт довідалися щойно тоді, коли молода пара з американської амбасади хотіла взяти шлюб і почала шукати пастора.

БОЛЬШЕВИЦЬКІ КОНЦЕНТРАЦІЙНІ ТАБОРИ.

ХАРБІН. — Советські власти дуже „кохаються" в концентраційних таборах, бо ці табори виконують два дуже важні завдання: поперше, вони ізолюють тих людей, що є небезпечні для советської влади, а подруге, дають „соціялістическому атечеству" рабів, яким за роботу не треба платити. На Далекому Сході большевики мають таких концентраційних таборів аж шість. Перший, у Речці, в районі Приморя, має 60,000 людей. Другий, на острові Аскольд, має 40,000 людей. Третій, коло Светлого, має 12,000 самих жінок. Четвертий, у Нагаеві, має 120,000 людей. Пятий, у Тропаровську, має 5,000 і шестий, у Карім, 6,000 людей. Всі ці нещасні раби виконують даром ріжні державні роботи, як будова залізних шляхів, каналів, працюють у копальнях, зрубують ліси і т. п. Влада обходиться з ними гірше ніж з худобою; тисячі гинуть з ріжних недуг, перестуди, голоду.

АРЕШТУВАННЯ В ПОЛЬЩІ.

СОКАЛЬ. — Дня 24 жовтня ц. р. польська поліція арештувала в Лещатові, сокальського повіту, молодих українців: Дмитра Семенюка, Дмитра Марцинюка, М. Назара, П. Кавульку та С. Павлюка. Всіх їх перевезено до поліційних арештів у Сокалі, звідки по кількох днях звільнено. З сокальських судових арештів перевезено до Львова П. Заблоцького, В. Курія та Чуґая. Всі три арештовані у звязку з побиттям комунарів на празнику у своїм селі.

УКРАЇНСЬКЕ СЕЛО БОРОНИТЬСЯ.

ЛЬВІВ. — Польська влада старається скольонізувати українські території поляками. Українські селяни стараються зі свого боку створити такі відносини, серед яких польський кольоніст не був би всилі з ними конкурувати. У висліді багато польських кольоністів, не видержавши економічної конкуренції з українськими селянами, продають землю і втікають. „Дзєннік Польскі" на ту тему пише: „Дуже тяжкі умовини, в яких опинилися кольоністи у Сх. Галичині, вже зачинають приносити фатальні наслідки. Щораз частіше приходять вісти, що польські кольоністи продають свої оселі. Земля переходить головно в чужі руки. Подаємо один приклад, що мусить заалярмувати всю опінію: осадницьку кольонію в Рикові, коло Золочова, покинули вже 40 польських родин. Решта кольоністів веде переговори з українцями в справі продажу своїх осель".

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Edited by Editorial Committee
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

КІНЕЦЬ ОДНОЇ КОМЕДІЇ

Між трупами, що осталися на політичнім побоєвищі зприводу цьогорічних президентських виборів, знайшовся „Краєвий Союз Суспільної Справедливости", політична орґанізація радіового проповідника о. Чарлза Коклина. Самий її основник заявив публично минулої суботи, що централя цеї орґанізації перериває свою діяльність.

Правда, о. Коклин заявив у прощальній радіовій промові, що „Краєвий Союз Суспільної Справедливости" „не вмер, а тільки спить" і що „він буде жити, як довго правда живе, бо 16 засад Союзу несмертельні", але ці слова взяли загально за слова похвали, звичайні на похороні. „Краєвий Союз Суспільної Справедливости" погиб уже хочби тому, що о. Коклин відступив від дальшої політичної діяльности на радіо, а „Краєвий Союз" це був його твір, а він його головна підпора.

З „Краєвим Союзом Суспільної Справедливости" сходить до гробу політична орґанізація, що за свого життя наробила в Америці немало шуму. Повстала вона, як гриб по дощі, в 1934-тім році в прихильників о. Коклина, яких він приєднав собі своїми проповідями на радіо, що стали дуже популярними якраз через те, що не оберталися багато коло релігії, а коло політики. Незадовго по повстанню цього „Союзу" о. Коклин запевняв край, що „Союз" має кілька міліонів прихильників, та що між ними є й католики й протестанти.

„16 кардинальних засад" цього Сойзу мали, за словами о. Коклина, вратувати край від „катастрофи або диктатури". Ці засади виступали проти „жадібної системи пережитого капіталізму" і „проти рабського кнута комунізму", але що треба зробити в цим пережитим капіталізмом, цього „Союз" конкретно не говорив. Виступав „Союз" проти Федеральної Ререзервової Системи, бо, мовляв, вона в приватних руках, та радив завести державний банк для видавання монети й чеканення срібних грошей, але як саме це мало вратувати край, цього ясно не казав ані „Союз" ані о. Коклин. Замісць пояснити це, о. Коклин залюбки послугувався евангельським порівнянням про вигнання міняйлів з божого храму.

Відограв „Союз Суспільної Справедливости" гучну ролю при останніх виборах, коли то о. Коклин, що в 1932-гім році попирав кандидатуру Рузвелта, звернувся проти Рузвелта та виставив свого кандидата. О. Коклин потрафив зліпити в нібито одну партію прихильників своїх, прихильників Тавнсенда й прихильників Лемке, котрого поставлено президентським кандидатом. Агітацію ведено всіми засобами, практикованими демагогами.

О. Коклин казав своїм слухачам присягати, що приєднають кожний з них по 10 виборців. На тій основі він готов був присягати, що його „Союз" дістане при виборах 9 міліонів голосів. Прийшли вибори й показали, що „Союз" не дістав навіть одного міліона. Тоді самий основник „Союзу" заявив, що вибори вповні здискредитували „Союз". Навіть десята частина членів не сповнила свого членського обовязку.

О. С.

КРАХ СОВЄТСЬКОЇ ПОЛІТИКИ

Кожний ворог Росії повинен тішитися зприводу тих катастрофальних невдач, яких зазнала заграннична політика СССР впродовж останніх місяців.

І справді, ледви кілька місяців тому СССР була країною, якої ласки запобігали багато держав. А коли не запобігали, то бодай прагнули утримати з нею добрі відносини, втягаючи її до концерту европейських держав, позволяючи їй голосно — ми сказали6, нахабно — виступати в Союзі Націй, на міжнародніх конференціях і т. д. І нагло — яка зміна! Ціла імпреза з „людовим фронтом" нагло завалюється, мов хатка з карт. Блюм і його союзники, Торес і Кашен, дістають що дня по пальцях за кождий свій вибрик. Ні одна, хоч як хитро-мудро сплетена інтриґа московських аґентів у Франції чи в Еспанії, не лишається без моментального здемаскування з боку противників Москви... В Німеччині, на зїзді нац. партії соціялістичної дістає Москва кольосального облизня. Ґітлер і Ґебельс трактують велику російську державу, „шесту частину земної кулі", як якусь Етіопію, й що найцікавіше, та „шеста частина" у відповідь посилає тільки лайки і злобу. На жаден рішучий протест не відважується... Таксамо не відважується на жаден протест супроти Японії, яка, що хоче, те й робить на Далекім Сході, особливо в Китаю. Росія ж приглядається, казиться зі злости і — мовчить, неначе якась там Корея...

Досить толерантно відносилася досі до СССР Італія. І от нагло гостра, майже ґітлерівська промова італійського міністра Ґрандія в лондонськім комітеті, різке ударення по пальцях Москви, гострий виступ проти нахабного вмішування Росії в еспанські справи.

Майже мілітарний союз заключила Росія з Францією. Вже ґадала, що усадовилася в ній, мов колись в Україні. Вже бачила той упрагнений день, коли французька армія піде битися з Німеччиною і повалить того грізного совєтського ворога... І нагло всю ту комбінацію чорти взяли! Французькі соціялісти, хоч і йдуть з комуністами, то бояться робити це рішучо; радикали на останнім своїм конґресі, який щойно відбувся, поставили комунізмові умови: дотримає він їх — добре, а ні — прощай, людовий фронте! А дотримати ті умови (не займати фабрик, не підюджувати до війни і т. п.) — значить виломитися зпід приказів Сталіна... Нічого не вийшло і з інтервенції на користь мадридської банди, інтервенції, якої домагалися Совети. Військо і зорґанізована патріотична Франція поставили своє **вето** на інтервенцію, якої жадали Совети.

Бельгія, яка, здавалося, була другорядним театром подій і на віки вічні зсоюзнена з Францією, налякана французько-московським порозумінням, виповідає союз і гостро заявляє, що битися за московські інтереси не хоче і не буде.

Югославія і Румунія явно виривається зпід впливів російської політики. Перша властиво ніколи під ними не була (хоч Франція мала надію її туди привести), друга готов була навіть перепустити червоні війська через свою територію для уярмлення Европи, і нагло падає совєтська креатура Тітулеску, і Румунія зачинає вагатись... Ну, і нарешті, не зважаючи на московське золото і скорострілі, приходить кінець червоній канадії в Мадриді.

Москва загальопувалась. Нагло відслонила своє правдиве обличчя, про яке наївні круги Европи, завдяки хитрій політиці Літвінова, зачали були забувати. Тепер большевизм з року 1919 нагло знову встав перед обличчям Европи і ця остання отямилася. Навіть Англія.

Що робитимуть Совети? Чи підпалять світ, щоб остаточно не скомпромітуватися перед своїми власними масами і перед робітництвом Европи, яке так довго і так свідомо дурили?

Чи, навпаки, відслонять свою слабість і відступлять? Чи заграють ва-банк?

Нічого від того не зміниться. Ідеольогія большевизму скрахувала в середині совєтської імперії. Тепер зачинає остаточно крахувати в Европі. А крім того падає престиж СССР як великої держави.

Все це стало явним усім, за останні кілька місяців. А наслідки цього прозріння Европи не дадуть, сподіваємося, на себе довго чекати...

УКРАЇНСЬКА ІСТОРІЯ РОБИТЬСЯ АКТУАЛЬНА

Французький найбільший часопис „Ле Там" у числі з 15. жовтня вмістив велику статтю в українській справі. Віддавна цей французький щоденник уважають за голос французького міністерства справ закордонних. З приходом до влади соціялістично - комуністичного уряду вплив часопису трохи зменшився, бо старому поважному часописові дуже трудно поспівати за комунізуючою тенденцією уряду „народнього фронту", всеж таки навкруги нього ґрупуються без сумніву найкращі знавці закордонних інтересів Франції. І тому його статті завжди мають великий розголос і надають кожному зачепленому питанню присмак актуальности. Статті, присвячені спеціяльно українській справі, дуже, дуже рідко появляються в цім часописі. Українська справа для французького офіціозу була так глибоко похована, що впрост не варто було коло неї порпатись і наражати собі приятелів. Бож з одного боку приятелі поляки, з другого боку приятелі румуни, з третього боку приятелі чехи, а в останніх часах теж великі приятелі москалі „з найбільшою й найкраще озброєною армією". Отже чи варто захоплюватися коло тієї нещасливої української справи і дрочити приятелів?!...

Але, бачите, самі приятелі час від часу примушені порушувати українську справу, і то, розміється, не тому, щоб це порушування приносило їм якісь спеціяльно приємні почування, а тому, що українська справа не з тих, що може залишатись похована. Того не хоче в першу чергу сам український народ. Того не хочуть також популятні світові інтереси, що не можуть переступити через тіло звязаного велитня, і жадають виясненя, чому саме він досі звязаний, та як довго він іще буде звязаний.

Совєтський уряд не з плятонічної любови до історичних студій, а внаслідок живо відчутої потреби роззброювати своїх противників виришив видрукувати книжку під заголовком „Невдача німецької окупації України". Ще книга не вспіла вийти з друку, як офіційна московська „Правда" поспішилась подати до відома цілому світові деякі історичні дані та документи, взяті з цієї книги про німецьку окупацію. Не вспіла ще та большевицька „Правда" добре, просохнути від друкарського чорнила, як ось уже французький офіціоз, на підставі статті „Правди", присвячує й собі цілу статтю тим фактам, про які оповідає книга, що ще не вийшла з друку.

Український читач з цікавістю причитає статтю в „Там" (а як вийде книга, то й книгу) і навіть охоче дасть її прочитати чужинцеві, бо статтю написано добре, і факти наведено цікаві, а головне, що ці факти засвідчують іще раз перед цілим світом (якщо світ іще того посвідчення потребує) про непереможне бажання українського народу здобути свою власну державу, не бути тою чи іншою кольонією того або іншого народу чи держави, а мати таки свою власну, **цілком ні від кого незалежну** державу.

„Ле Там" подає, наприклад, телеграму німецького посла Мума німецькому урядові з 29. квітня 1918 р., себто зараз після розгону Центральної Ради та проголошення Скоропадського гетьманом. „Я вважаю необхідним втримувати в Україні **фікцію** незалежної держави, пише німецький посол, наскільки це відповідає нашим інтересам. Така наша політика має міцні підстави: треба рахуватися з нашою громадською думкою таксамо, як з громадською думкою невтральних країн та країн наших ворогів; треба також подумати про **авторитетність українського уряду в українського населення**, авторитетність, що ми підміновалиб, коли виказалиб занадто брутально, що цей уряд — тільки лялька в наших руках і що його накази служать виключно нашим інтересам".

Роля уряду гетьмана Скоропадського виступає в цій телеграмі Мума занадто яскраво, щоб не викликати зацікавлення всіх українських патріотів. Не-менш цікаві й деякі інші документи, тут наведені. Але найбільше цікавий для нас самий факт отої теперішньої раптової метушні навкруги **історії** німецької окупації України, історії, що, очевидячки, стає дуже актуальна.

І дійсно, сам автор статті в „Ле Там" так її закінчує: „Якщо московська „Правда" поспішилась опублікувати ці документи негайно після нірнберзького конґресу (національ-соціялістичної партії в Німеччині, що заняв, як відомо, дуже яскраву антибольшевицьку позицію — Е. О.), то вона зробила це, очевидячки, щоб виказати українським селянам, що ґітлерівська Німеччина залишається вірна традиціям пангерманізму Вільгельма II. і щоби повчити молоді покоління щодо цього, що може бути нова німецька окупація України. Але вона не має на увазі також і самих німців і дає їм зрозуміти, що в будуччині, як і в 1918 році, Україна не дозволить так легко ограблювати себе зі свого хліба, щоб національ-соціялістична Німеччина „жила в розкошах". Останній вираз взято з промови Ґітлера, який сказав, що „колиб Урал з його незмірними багатствами, Сибір з його лісами та Україна з її безмежними полями знаходилися в Німеччині, то вона, під націонал - соціялістичним урядом, плавалаб у розкошах".

Отже, як бачимо, метушня піднялася з того, що москалі, а за ними й французи, злякалися, що хтось інший (замісць москалів) **колись** грабуватиме Україну. На цю метушню ми можемо відповісти тільки запевненням, що те, що було, ми вже бачили; те, що тепер відбувається, ми теж бачимо, — а що буде, це ще побачимо. В усякому разі можемо також запевнити всіх у тому зацікавлених, що Україна боротеся за **своє остаточне** визволення, а тому мусить напружувати всі свої сили, щоб вигнати геть своїх **теперішніх** окупантів, як вигнала була німців у 1918 році. Багато дечого ми за той час уже навчились, і маємо надію, що і для німців цей час сплинув не марно... Москва мусить памятати, що голому розбійник не страшний, а під Москвою Україна зробилася не тільки гола, але й голодна. Отже перша річ: звільнитися з московського ярма.

Евген Онацький, Рим.

Улас Самчук.

ВІЙНА І РЕВОЛЮЦІЯ

Друга частина „ВОЛИНІ".

Передрук заборонюється. — Авторські права застережені.

(54)

Ще й читає панич пісні. Ясно, просто і разом так, що хочеться любити, хочеться встати, вирівнятись і стати твердими грудьми проти дійсної неправди. Сила в них. Душа в них. Правда в них. Земля, небо злилися в них і все горить, все палає яскравим сонцем любови.

Володько просить, щоб панич позичив йому до дому „Кобзаря". Той зичить. Руки тремтять, коли торкнувся ними тієї книжечки. Біжить до дому. По дорозі зупиняється і читає. Дома заліз у малини за хату і читає. Степ. Сонце заходить. Безмежна до обрію ширінь і безлюддя. Одинокий віз, а під ним чумак. Товариші покинули його. Круторогі воли хилять голови, з далекого степу летять гайворони. Вирвалися з отієї далекої щілини, куди недавно засунулося сонце, і летять. Мають широкими, чорними крилами просто до чумака. Але той не лякається. Він просить їх не торкатися його трупа. Він не бажає, щоб і вони, наклювавшись, вмерли разом з ним.

Вечором при лямпі Володько розповідає про Шевченка батькові. Той натомлений вернувся з поля, поволі їсть і слухає.

Коли Володько скінчив, батько каже: — Все то добре. Але я не вірю, щоб він коли такий був.

— Хто? Шевченко? — дивується Володько.

— Певно. А хтож?

Володькові аж дух забило. Не знає, що й казати. А батько кидає далі окремі, тверді слова: — Так. Напевно видумали. Колиб був — усі би про це знали.

— Алеж, тааату! Цар не дозволяв! Чуєтеж, що сам цар покарав його. На ціле життя в москалі його запер.

— А який такий дурний цар був? — гостро додає Матвій.

— Таж той... Миколай перший...

— А все таки мало він розуму мав. Як так не давати народові про таких людей знати. Ет!... — Матвій не знаходить більше слів, щоб висловити своє невдоволення. А Володько дивується, як таки можна не вірити в такі очевидні речі.

Кобзар приносить Володькові нову віру. Перед ним починає жити щось таке, чого до цього часу не розумів. Він не дає йому спокою. По іспиті іде до міста, заходить до книгарні і купує собі свого власного „Кобзаря".

Революція йде далі. Перед самими жнивами прийшов на відпустку Василь. Скорострільщик. Вирівнявся, поздоровшав. На плечах „пагони". Він прихильник Керенського і війни „до победоносного конца". Володько до нього з Кобзарем. Куди там. Василь уже чув про ту Україну. Але дарма.

— Але ти, Василю, тільки послухай. Я тобі нічого не перечу.

І Володько почав. Василь закурив цигарку, пирскає димком і слухає.

За байраком байрак,
А там степ та могила,
Із могили козак
Встає сивий, похилий...

— читає Володько. Голос його рівний, дзвінкий. Слова виривається виразно і вкладаються у струнку кольону.

Стрепенувся байрак,
Провалився козак
І могила стогнала...

Тут Володько підняв свій голос. Очі його блиснули. Чути, як здіймається висока могила і сира земля стогне тяжким стогоном. Вона зберігає в собі великий, страшний скарб. Над ним вітає сторож, який до ночі встає і що ночі провалюється.

Василь вислухує. — Даа! — вривається з його уст.

— Зачекай, Василю. Я тобі ще прочитаю. — Василь не перечить. Хай, мовляв, читає. Йому то не шкодить. Але чим більше Володько читає, тим більше стає Василь слухняним та уважним. І колиб не батько, який нагнав обох піти вкосити вики, хто знає, як далеко вони зайшли.

На дворі слота. Сіє дрібний дощик. Жита похилені. Небо затягнуте сірою поволокою і вітер гойдає молодим живоплотом.

Василь накидає на плечі перешиту „на елеганську" шинелю. Володько напинає на голову кропивняника ворочком і, ховзаючись, обидва йдуть у поле. Василь наспіває під ніс свою улюблену пісню „Било в меня два друга, товаріща родних", але по всьому видно, що думка його не в пісні. Вона десь далі вітає, тільки Василь тепер ще більше впертий, як був, і Володько не витягне від нього ні одного слова.

VII.

Налягають жнива, але Василь мусить відійти. Матвій відвіз його на стацію. Вернувся і в працю. День-по-день іде праця, мов машина. Володько як, як парубок. Навіть до косі береться, хоч мязи його рук ще надто слабі. Скінчилась коса, пішов плуг. Хилить до осени. Полем, як і завжди, стрункчасто стелиться бабине літо. Знов загоряються ліси.

Володько верне скибу за скибою. Матвій насипає коробку зерна, ступає рілею і кропить її плодом. Після Володька скородить. Від сходу сонця до його заходу бігає день-денно по ріллі. Поле стає, мов скатертина, рівне. Вечором Матвій обходить його навкруги. — Добре! Але піди отам коло межі зачепи. Та на лужках також ще пару разів бороною заверни. А то засохне і буде груда.

Сонце вже давно сіло. Ліс кинув довгу тінь і вкрив нею чорну землю. Володько майже не чує ніг, але слова батька — закон. Обертає коні і напомацки іде вздовж одної межі, вздовж другої, завертає на лужок, крутить там боронами. Ні одна дернина не сміє лишитися. Матвій ненавидить це, а поле також.

Приходить вересень. Бачить Володько, що батько в турботі. Знов бачився він з о. Клявдієм. За тиждень перед першим поїхали до Кремянця. Довго вибирали різні „жупаники" та „курташини", а зупинилися на офіцерському „мундурі". Продає його вояк. Мундурчик невеликий. Надягнув. Нічого. Трохи задовгі рукави та широкий у плечах, але нічого. Підростe і добре. Затe матерія — діягональ, перша якість, не яка тобі жидівська тендита. Ґудзики також пріма. Сріблом ллють і орли до того. Мабуть чортів синок офіцирик в карти продувся, а може кулею отам за цим містечком вбитий. Требаж Матвієві сина свого між люди причепурити.

По кількох днях намостили воза і поїхали до Дермана. Володько, мов принц який у мундурі. Комір трохи заширокий, твердий і високий на Володькову шию. Ґруди колесом, а ґудзики горять. На вечір приїхали на місце. Привіталися з рідними, „Скубента" нового до семинарії привіз, — заявив Матвій.

Ну, щож. Хай іде в люди. Раз судилось йому паном бути — не минеш, — додає Єлисей.

— Еее, паном. Не на пана йому. Ціле літо волом тягнув. Не до пана, а до розуму довести хочеться, — розважає Матвій.

На другий день пішли до церкви. Тут повно народу. Революція дає себе знати. Тут не те, що в Тилявці. Там спокій, тут рух.

Після церкви Матвій іде розвідатися, що там і як у семинарії. Вона саме з Житомира повернулася, куди перед війною її звідси перевели. Тепер тут повно російського війська. При семинарії двохклясова зразкова школа, до котрої мусить покищо вчащати Володько.

(Дальше буде).

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 270, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 15. листопаду, в годині 5-тій пополудні, в галі У. Н. Дому, 181-183 Флїт ул. Просимо всіх членів прийти на ці збори, бо маємо важні справи до полагодження. Просимо тих, котрі залягають з вкладками, щоб на цих зборах вирівнали. — А. Мазур, рек. секр.

— Знаю, знаю! — докоряє жінка чоловікові — ти оженився зі мною тому, що я мала гроші!

— Алеж ні — успокоює чоловік жінку — я оженився з тобою тому, що я не мав грошей!

На вулиці.

Пані: Я дала вам двацять центів. Чого ще хочете?

Прошак: Я боюся, що мене загризе цей поліцай, що онтам стоїть. Чи пані не булиб такі добрі й не взялиб мене під руку й перешли зі мною кусок дороги, щоб він думав, що я ваш чоловік.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Свято Героїв.

День 11-го жовтня б. р. був для нюйорських українців днем, у якому все націоналістичне громадянство віддавало поклін Героям Української Революції. Зрана зібралася маса людей в укр. гр.-кат. церкві св. Юрія, як також і в укр. прав. церкві св. Володимира, де врочисто відправлено панахиди за поляглих героїв. По панахиді в обох церквах була переведена збірка на піддержання цеї ідеї, за яку віддали життя герої.

Вечері відбувся святочний концерт у Стайвесант Гай Скул, який влаштовано заходом Окружної Управи ОДВУ.

Треба підкреслити, що окружна управа ОДВУ доложила всіх старань, щоб концерт випав гарно, що й сталося. Свято відкрив вступним словом п. В. Душник, редактор „Націоналіста". Промовець коротко, але ядерно, представив суть українського героїзму, як також перевів порівнання українського героїзму з героїзмом інших націй. Потім мішаний хор ОДВУ під батутою проф. Кириченка відспівав „Гимн націоналістів", „Чорна хмара" (муз. Кириченка) та „Пісня про Данилишина й Біласа" (муз. М. О. Гайворонського). Дальше дуже гарно вивязалася зі своїм сольом панна Ліда Бодругівна, яка відспівала „Ой впав стрілець" (муз. Гайворонського) та „Не тополю високую" (муз. В. Заремби).

Відомий нам усім композитор, автор цілого ряду стрілецьких пісень, М. Гайворонський, виконав із своєю орхестрою цілу вязанку музичних композицій, які публика приняла з великим одушевленням. Також треба згадати про членів ОДВУ, які підчас впорядку гарно репрезентувались у своїх одностроях.

У другій частині виступив чужеський хор ОДВУ з піснями „Могила" (муз. Д. Котка) та „Ура у бій" (муз. Н. Вахнянина). За гарне виконання пісень публика нагородила їх бурею оплесків. Святочну промову виголосив звязковий ОУН п. Е. Ляхович. У своїй промові бесідник змалював змагання українських націоналістів, згадавши за їхні жертви, положені на вівтарі служби нації. Після цього п. Ординський відспівав „Ой чого ти почорніло, зелене поле" (М. Лисенка), „Вже літ зо двіста" (муз. Гайворонського), „Кряче ворон" (К. Стеценка) та „Ви воїни України". За кожним відспіванням пісні публика не щадила оплесків. Опісля молода редакторка англійської сторінки „Націоналіста", панна Павлина Мигаль, виголосила англійською мовою дуже річеву промову, закликаючи американську українську молодь ставати в ряди українських націоналістів.

На кінець мішаний хор ОДВУ відспівав „Тяжко, важко" (муз. Кириченка) „На вулиці скрипка грає" (ар. Кошиця), „Живи, Україно" (муз. М. Гайворонського), а разом з публикою відспівано „Ще не вмерла Україна". По закінченні концерту можна було відчитати з лиць публики, яка складалася з яких 1,400 осіб, що в їх серцях вкорінилась глибоко ідея українського націоналізму, що змагає до здобуття Соборної Української Держави.

Микола Ю. Білоус.

НЮ БРИТЕН, КОНН.

Листопадове свято.

Заходами Центрального Хору та Червоного Хреста ОДВУ відбулося в нашій громаді дня 1. листопаду свято української державности. Треба було побороти багато трудностів, щоб уладити те свято, бо наш хор вже кілька місяців є без свого диригента. На згадане свято хор запросив собі п. Т. Хоптяка, що передтим був у нас диригентом, а тепер є диригентом в Картерет, щоб він диригував тим хором, що ще пару місяців тому був під його орудою.

В годині 9 рано того дня відбулося в церкві богослуження вразі з панахидою за поляглих українських героїв. Підчас панахиди членкиці Червоного Хреста стояли у своїх уніформах біля могили, надаючи хвилі святочного вигляду. Вечором того дня відбулася друга частина свята.

Вечірня програма складалася з двох частин: з представлення в трьох частинах під наголовком „Наші Герої", яке написав п. Хоптяк, і з концертової частини. Представлення з літературного боку написане вдатно, а аматори відограли його з великим чуттям і реалізмом. На очах у присутніх були сьози. Більшість аматорів це вже тут роджені хлопці, які вивязалися зі своїх роль вповні задоволяюче. Заслуга за це, очевидно, належиться в першій мірі п. Хоптякові, який приложив до цього чимало свого труду.

Святочний реферат про Листопадове Свято виголосив звязковий п. Е. Ляхович. Реферат був повчаючий і публика нагородила його рясними оплесками. Гарно випала також концертова частина. Місцевий хор відспівав ріжні пісні, як теж одну дуже тяжку композицію, „Україна".

Під кінець гром. А. Котик забрав слово і подякував усім приявним гостям за участь і завізвав батьків та матерей, щоби посилали своїх дітей до українських організацій, у яких вони дістануть свого рідного українського духа. Свято принесло чистого доходу $30, які то гроші переслано через Ц. У. ОДВУ на визвольну боротьбу.

М. Т.

БЕЙОН, Н. ДЖ.

Свято Української Державности.

Заходом всіх національних організацій відсвятковано в нашій громаді дня 1-го листопада 18-ту річницю відродження нашої державности на землях Західньої України.

Свято почалось панахидою в церкві, яку відслужив о. Павляк, сказавши теж проповідь на тему того дня.

По панахиді люди зійшлися до церковної салі, де відбувся святочний концерт.

В концерті брали участь наші хори, а то старших „Боян" і хор дитячий з рідної школи „Луг". Програма складалася з самих стрілецьких пісень, перепліттуваних деклямаціями, святочною промовою та дуетами-піснями.

Вступне слово виголосив голова святочного комітету п. Іван Довгань. Коротко, але річевою мовою він увів усіх присутніх громадян у гарний святочний настрій. Наступною точкою був виступ хору „Боян", який явився в національних строях і як у першій так і в другій частині концерту відспівав ряд стрілецьких пісень ріжних наших композиторів, а то: Кошиця, Леонтовича, Гайворонського, Смеречанського й Омельського. Всі пісні були відспівані по мистецьки: з чуттям і старанним технічним виконанням, а до того достроювався гарний вигляд хору, бо наші національні строї додавали хорові свіжости. Кожна точка свідчила наглядно про добре вишколення та доцільну оруду диригента.

З черги виступали діти рідної школи. Вони перемашерували під звуки пісні „Гей, там на горі Січ іде" у взірцевому порядку, вийшли на сцену й наче під військовою дисципліною станули в ряди, кожне на своє місце. По відспіванню кількох пісень, якими присутні одушевлялися, вони ще й виконали кілька вправ під пісні „Дай нам Боже добрий час", „Гей, там на горі Січ іде", „Ми гайдамаки", „Шумить, гудить", „У горах Карпатах". По кожній цій вправі присутні горячо оплескували дітвору, а в заміну поверх пятьдесять головок, хлопчиків і дівчат хилилися й своїм поклоном дякували за гарне признання.

Дітям до всіх пісень пригравала молоденька панночка Т. Кравчук.

Деклямували такі школярки: О. Коваль, М. Пасічник і О. Лашків. Вони деклямували добре й слова вимовляли дуже гарно. Зі старших найкраще віддала свою деклямацію панночка Р. Кирилло.

Дует при акомпаніменті панни А. Катериняк відспівали А. Борис і С. Пасічник. Співали мило. Голоси, хоч не дуже сильні, то зате приємні. Найкращою була пісня „Ой нема то кращих хлопців".

На просьбу комітету святочну промову виголосив наш учитель В. Мельничук. Не зважаючи на те, що треба було всю програму приготовити, він поза всякі інші обовязки в громаді взяв на себе й це. Вивязався зі свого завдання дуже добре. Він у своїй 35-мінутовій промові сказав багато цікавого. Приявні, не тільки старші, але й діти слухали з заінтересуванням. Він переповів історію тієї тяжкої боротьби за українську державність на західних землях України; розказав про важніші події з тієї боротьби, про те, як наші Січові Стрільці кидалися з погордою смерти в бій на вороги і своєю кровю росили кожну пядь рідної землі, обороняючи її. І хоч мусіли відступити за річку Збруч, то й там вони не зложили зброї, яку ще мали, а рішилися спільно з армією Великої України здобувати Київ від червоних катів. Вони вірили, що через свобідний Київ вернуться до свобідного Львова. І хоч так не сталося, бо вороги здавили самостійність та соборність України, то в тій боротьбі наш нарід перейшов таку школу, що посунув свою історію на сто років уперед. В тій визвольній боротьбі наш нарід знайшов себе, він став свідомий свойого „я" і того свойого „я" він не зрікся й не зречеться доти, доки не діcтане свою незалежну Українську Державу. Ми віримо в це й не даймо себе зневірити, хочби які невдачі ми мали. Кожний нарід переходив як не такий то відмінний спосіб боротьби.

Свято Першого Листопаду гльорифікуймо як одну з найважніших подій у нашей історії, бо тією боротьбою наш нарід документував, що коли за сотки літ вороги не знищили його, то не знищать і надалі. Цілий світ дістав доказ, що наш нарід жиє. На це він дав доказ своєю кровю. А доказ крови є сильніщий від всіх інших доказів. Ідея за яку кров проливається, ніколи не падає, а все побіждає.

Вільна Україна це тільки питання часу. Вона повстане тоді, як ми всі виплекаємо в наших серцях таку любов до України, яку мали наші Січові Стрільці, коли йшли в бій і клали своє життя в її оборонї. Коли ми всі навчимося так любити Україну, то з любови створить таку силу, що розірве ворожі кайдани й попливе кров ворожа сторіками аж у Чорне море і тоді воскресне самостійна соборна українська держава.

Кілька разів приявні нагороджували рясними оплесками бесідника за його щирі слова, навіяні любовю до всього, що нам рідне.

Переведено збірку на наших інвалідів, яка увінчалася гарним успіхом, бо на панахиді зібрано $41.

По відспіванню „Ще не вмерла Україна" приявні розійшлися з думкою — як то гарно й достойно є зійтися на чужині й обєднаною громадою відсвяткувати свято нації, та почути в серці жар великого пориву й великого почину та набрати нових сил до грядучої визвольної боротьби за українські землі.

Василь Савран,
бувший стрілець У.Г.А.

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS

UKRAINIAN EDITOR PREDICTS NEW WAR IN SPEECH HERE.

By John Mihal.

Another war is certain to result from the present political arrangement in Europe in the opinion of Dr. Luke Myshuha of Jersey City, N. J., editor of the Ukrainian daily Svoboda. He addressed an overflow crowd at a patriotic program of Cleveland's Ukrainians last night in the Ukrainian National hall, 2253 W. 14th st.

The program was staged in observance of Nov. 1, 1918, as the date on which the short-lived republic of western Ukrainia was proclaimed. Dr. Myshuha, who was the republic's envoy to Washington in 1919, was the principal speaker.

„Greatest Day in History".

"The first of November will remain forever as the greatest day in Ukrainian national history," he declared. "On that day 18 years ago Ukrainians proclaimed their independence in the form of Western Ukrainian republic.

"Ukrainians have always been a strictly democratic nation. All Ukrainian leaders, hetmans and intellectual geniuses like Shevchenko were imbued with democratic principles. Ukrainian literature abounds with democracy in spirit and ideas.

"At present the Ukrainians are divided with 35,000,000 of them under Soviet Russia and 5,000,000 under Poland, and there can be no peace in Europe until these 40,000,000 Ukrainians achieve their freedom and independence."

Mayor Among Speakers.

Other speakers were Mayor Harold H. Burton, John T. Bilinski, the Rev. Michael Zaparyniuk, pastor of St. Vladimir Ukrainian Orthodox church, and the Rev. Basil Merenkow, pastor of SS. Peter and Paul Ukrainian Greek Catholic church.

Omer E. Malisky, president of the United Ukrainian organizations, under whose auspices the celebration was staged, was chairman.

Choral music was provided by costumed choirs of the two Ukrainian churches. Miss Olga Hricey, pianist, and Miss Marie Boyko, soprano, were soloists.

(The Cleveland News
November 9, 1936).

Пан вибрався з своїм псом поза місто. Пес зірвався з ременя та загриз курку. Власник курки наробив крику. Завився поліцай і хотів уже списати протокол. Щоби не мати клопотів, пан виняв два долари і заплатив за курку. Як поліцай відійшов, приступив до пана якийсь вуличник і каже:

— А то раз з пана! Два доляри за дурну курку! Якби пан мені дали доляра, я б зізнав би був у суді, що курка перша зачала!

У часах депресії.

Фабрикант: Чому не спроваджуєте вже моїх годинників. Чи ходять недобре?

Годинникар: Де там, ходять добре, та що з того, коли не йдуть!

ГЕТЬ ІЗ АЛЬКОГОЛЕМ!

Субльокатор: — Хто випив коняк, що тут був у моїй шафці?

Господиня: — Я! Не терплю алькоголю в моїй хаті.

—o—

ПРИЧИНА.

Пані (до прошака): — Чому останніми часами не носите ваших чорних окулярів?

Прошак: — Жінка мені їх сховала, бо я забагато ґудзиків приносив до дому...

ПОЛІЦІЙНА ДИСЦИПЛІНА І — МУХИ.

У Банґкоку, головному місті Сіяму, є міліони й міліони мух. У місті є теж по новітньому уладжена поліція, що є гордощами влади та найкраща ґарантія проти її противників. Дисципліна в поліції дуже строга, майже незрозуміла для чужинця. Так напр. поліцаям заборонено рукою відганяти мухи з лиця, коли вони стоять на стійці перед головною командою поліції. Тимчасом два молоді поліцаї не могли видержати рою мух, що обсів їх смагляві від сонця лиця, тому підняли руки й обігнали мухи. Це припадково завважав їх командант і зробив донесення. Приведені перед старшину признались, що нарушили дисципліну. Всеж командант поліції признав їх виправдання і не покарав їх. Зате в будуччині всі поліцаї, які будуть у службі, мусітимуть носити на лиці сітку з бавовняних ниток, щоби так могли оборонитися від мух і не потребували нарушити дисципліни.

—o—

ДОВГОВІЧНІ ЛЮДИ.

Оповідають про герцеґовинського везира Алі-пашу Різанбеґовича, що він ішов раз Дубравою і побачив при дорозі коло 70-літнього дідуся, що чогось плакав. Спитався його, чого плаче, а той відповів, що батько вибив його. „Який батько, — зчудувався везир — відки в тебе може бути живий батько?" — „Так, вибив мене. Він онтам на дворі".

Везир пішов із почотом і старцем на подвіря, де застали одного ще старшого чоловіка, якому могло бути коло девядесять літ. — Чи то твій син?

— Так, — відповів той.

— А чому ти вибив його?

— Він не хотів послухати мого батька.

— Якого батька, невжеж живе ще і твій батько?

— Так! він там у хаті.

Везир увійшов у хату й побачив старця, похиленого до землі.

Так то бачив везир діда, батька і внука, який мав уже сімдесять літ.

Французький гуморист Трістан Бернар був раз на премієрі комедії якогось початкуючого автора.

На перерві після першої дії до льожі Трістана Бернара ввійшов автор комедії та спитався тихцем:

— Пане, як подобається вам моя комедія?

— Здається мені, — відповів Трістан Бернар, що тепер паде дощ.

— Не розумію... Чому?

— Бо ще ніхто не вийшов із театру!

Жінка: Чи не здається тобі, дорогенький, що в зупі забагато соли?

Чоловік: Ні, серденько, лише здається мені, що ти влила до соли замало зупи.

—o—

— Що?! Навіть твій капелюх незаплачений?!

— Так.

— То ти сидиш у довгах повище вух!

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ.

БЛЕКСТОН, МАСС.

З забави на народні ціли.

В неділю, 1. листопаду б. р., зібралося кількадесять українських родин з Блекстон і Вунсакет на несподівану забаву, влаштовану для громадян Петра і Франки Руманович з нагоди 30-літніх роковин їхнього подружого життя. Громадянин Руманович є предсідником 241 відділу У. Н. Союзу, як також предсідником Українського Народнього Дому з Блекстон. Забава відбулася в домі гром. Гр. і М. Стрик. Підчас обіду приявні гості при столі рішили перевести збірку на якусь народню ціль. Збірку перевели пані Ґурбаль і Фірман; вона принесла суму $17.30.

Цю суму розділили на дві части. Одну призначили на українських інвалідів, що віддали своє здоровля за рідний край, а другу половину рішено дати на місцевий Народній Дім, на який громада тепер якраз переводить збірки.

Жертви зложили по $1: П. Руманович, В. Патрило, А. Ходорівський, А. Сусла, А. Борис, І. Косик, Г. Стрик, К. Фірман, М. Фірман, Я. Шаравара, В. Бурак; по 50 ц.: Н. Федишин, М. Грошовий, К. обровода, М. Пророчак, І. Познанський, Пар. Липська, М. Гурбель, М. Іванович, Й. Городицький, А. Сусла; М. Мархутка 30 ц.; по 25 ц.: П. Стрик, А. Перешлюга, Т. Кокольський, Й. Ключевич.

В. Бурак.

—o—

БЕЙОН, Н. ДЖ.

На „Жіночу Долю".

Щоб ушанувати память заслуженої громадянки, бл. п. А. Рибакової, Союз Українок, відділ 19, ухвалив і переслав через Обєднання $5 на „Жіночу Долю" в Коломиї, замісць вінка на домовину покійної.

Параскевія Коваль.

КЛИТОНВИЛ, КОНН.

На визвольну боротьбу.

На визвольну боротьбу зложили: Антін Маланчук $3; Михайло Дмитерко $2.50; Микола Дзюба $2.50. Разом $8. Гроші переслано через Обєднання на призначену ціль.

А. Маланчук.

БЕЙОН, Н. ДЖ.

На інвалідів.

На Листопадовому Святі, яке відбулося дня 1-го листопаду, зложили жертви на поміч інвалідам нашої армії отсі громадяни: Чорноморська Січ ім. Івана Мазепи, 14 сотня, $5; по $2: о. Ф. Павляк і Ш. Борис; по $1: А. Рейтар, С. Шомик, В. Дзінковський, І. Корилло, А. Бурбеля, С. Линик, А. Басараб, В. Карпів (зі Стейплетон), Ю. Бойко, Д. Липовий, М. Кравчук, Н. Путас, Т. Колодій, А. Липа, П. Коваль, В. Савран, І. Довгань, В. Мельничук, П. Мартинів і Л. Бачинський; по 50 ц.: В. Федорик, С. Ґотра, І. Ґотра, Т. Данько, К. Ґриник, Т. Ґриник, М. Мороз, А. Лабай, А. Корилло, П. Харів, М. Пахолок, К. Довгань, К. Харів, Ю. Бурак і А. Бирич. Дрібними датками $22.85; отже разом $59.35. — Розходу було $8.10, а чистого доходу осталося $51.25. Ці гроші передано до Обєднання для пересилки на означене місце.

За Комітет: **І. Довгань, Ю. Бойко, В. Мельничук.**

RADIO.

В суботу, 14. листопаду, в годині 4-тій пополудні на Радіо Програмі Сурми зі стації 1350 Кс. буде виступати Хор ім. Лисенка з Джерзі Ситі під управою п. Василя Гели.

В програму входить наступні пісні: Вітер повіває, Видиш брате мій і Ох і закувала — Кошиця. Козака несуть і Бистра вода — Ярославенка. Гей, ви стрільці — Леонтовича.

Програми Сурми відбуваються кожної суботи. Просимо слухачів накрутити свої радія і слухати. 267

ТАРЗАН І ЛЮДИ-ЛЕОПАРДИ.

(49)

Полишивши свою зброю в опіці Оранда, Тарзан стрибнув на дерево, щоб довідатися, звідки походить цей вистріл револьвера, та що він означає. Бо стріл з револьвера у тих диких околицях нетрів був дуже рідким явищем. Дикуни по найбільшій части не послугувалися пальною зброєю, тільки луками, списами або топорами.

Одначе він був задалеко, щоби побачити ту сцену, що розгравалася між двома білими мужчинами і бандою дикунів. Білі боролися дуже хоробро, одначе вкінці чорні дикуни їх перемогли. Кид, молодший мужчина, скоро опинився на землі зі звязаними руками, таксамо як старший, якому відразу чорні витрутили револьвер з рук.

Заложивши білим вязям шнури на шию, чорні обступили їх довкруги та пігнали наперед себе. Тепер дикуни хотіли чимскорше привести їх перед обличчя свого найвищого жерця та похвалитися своєю добичею. Якраз у тому моменті, коли вони переходили стежкою, Тарзан запримітив їх, стоячи на високому дереві.

Тарзан, хоч сам був білої раси, одначе не все мав пошану і любов до своїх племінників. Серед них він нераз стрічав людей підступних, продажних та без усякої чести. Одначе в цьому випадку білі люди знаходилися в руках людей-леопардів, страшних хижаків, яких він хотів за всяку ціну знищити. Їх треба було ратувати.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

— Чи ви чули, що в большевиків така рівноправність, що навіть коні на перегонах усі рівночасно приходять до мети?